

**Raadsvergadering
23-02-2021**

Voorstel tot vaststelling beleidsnota Risicomanagement & weerstandsvermogen 2021-2024

Van:	<i>College (portefeuillehouder Wilms)</i>
Voorstel:	Voorgesteld wordt om: 1. De beleidsnota Risicomanagement en weerstandsvermogen 2016-2019 in te trekken. 2. De beleidsnota Risicomanagement & weerstandsvermogen 2021-2024 vast te stellen.
Bijlagen:	<u>Bijgevoegd:</u> 1. Beleidsnota Risicomanagement & weerstandsvermogen 2021-2024 (aangepaste versie) 2. Beleidsnota Risicomanagement & weerstandsvermogen 2021-2024 (definitief) 3. Tabel met kengetallen 2018 t/m 2021 <u>Ter inzage:</u> -

*Namens het college van burgemeester en wethouders,
De secretaris,*

Toelichting

Voorstel tot vaststelling beleidsnota Risicomanagement & weerstandsvermogen 2021-2024

Inleiding:

In onze financiële verordening (vastgesteld door de raad op 13 april 2017) is in artikel 17 vastgelegd dat de beleidsnota Risicomanagement & Weerstandsvermogen (beleidsnota R&W) één keer per raadsperiode wordt geactualiseerd. Met ingang van begrotingsjaar 2020 geldt het nieuw vastgestelde Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader (GTK 2020 Gemeenten). Het GTK 2020 Gemeenten is een gezamenlijk product van de 12 provinciale toezichthouders gemeentefinanciën (Gedeputeerde Staten). In het GTK 2020 Gemeenten is vastgelegd hoe, binnen het wettelijk kader, invulling wordt gegeven aan het financieel toezicht op gemeenten. Hiermee worden transparantie en consistentie bevorderd voor de toezichtontvangers. In dit GTK 2020 Gemeenten zijn er voor wat betreft risicomanagement & weerstandsvermogen voor ons geen nieuwe regelgeving vastgelegd. Ook in de verslaggevingsvoorschriften Besluit Begroting en Verantwoording BBV zijn geen actuele wijzigingen met betrekking tot het weerstandsvermogen. Dit is de reden dat wij de beleidsnota R&W 2016-2020, vastgesteld door de raad op 7 april 2016 niet in zijn geheel gaan herschrijven maar op enkele punten aanpassen.

Beslispunten:

Voorgesteld wordt om:

1. De beleidsnota Risicomanagement en weerstandsvermogen 2016-2019 in te trekken.
2. De beleidsnota Risicomanagement & weerstandsvermogen 2021-2024 vast te stellen.

Argumenten:

1.1 In de beleidsnota R&W van 2016 is er voor gekozen om een signaleringsfunctie in te bouwen wanneer de weerstandsratio lager is dan een 8 en een ondergrens te hanteren van 4. Met deze ratio's zitten wij ver boven de kwalificaties weerstandsratio die door gemeenten wordt gebruikt en hieronder in tabelvorm zijn weergegeven. Deze ratio's zijn ook benoemd in het nieuwe Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader.

Nader uitgewerkt betekent dit het volgende:

Om de beleidsnota R&W van 2016 is er voor gekozen om een signaleringsfunctie in te bouwen wanneer de weerstandsratio lager is dan een 8 en een ondergrens te hanteren van 4. Met deze signalering zitten wij ver boven de kwalificatie die door gemeenten wordt gebruikt en hieronder in tabelvorm zijn weergegeven. Deze ratio's en kwalificaties zijn ook benoemd in het nieuwe GTK 2020 Gemeenten.

	Ratio weerstandsvermogen	Kwalificatie
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 - 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 - 1,4	Voldoende
D	0.8 - 1,0	Matig
E	0.6 - 0.8	Onvoldoende
F	< 0.6	Ruim onvoldoende

In de begroting 2021 is in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing een berekening gemaakt van de huidige ratio's. De incidentele weerstandsratio bedraagt 12,4 en de structurele weerstandsratio bedraagt 0,7. De rekenmethodiek van de structurele weerstandsratio dient wel in het juiste perspectief te worden geplaatst. Een aantal factoren zijn daarbij van belang:

- Bij bepaling van de structurele weerstandscapaciteit hanteren we de structurele begrotingsruimte van 2024 als uitgangspunt. Deze bedraagt € 32.000, maar loopt in de voorliggende jaren 2022 en 2023 op tot ruim € 400.000 in 2023.

- In de nu nog gebruikte nota R&W is ervoor gekozen om een reële hoogte voor de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit te hanteren. Als we de maximum ozb-tarieven als uitgangspunt zouden hanteren, is de onbenutte belastingcapaciteit € 1,4 miljoen hoger.

Gecorrigeerd met beide factoren zou de structurele weerstandsratio uitkomen op 1,7.

Op dit moment is er sprake van een crisis. Deze crisis heeft ingrijpende economische en sociale gevolgen en de Rijksoverheid, provincies en gemeenten zijn aan zet om daarop in te spelen. Terwijl er sprake is van een forse toename van de overheidsuitgaven nemen de inkomsten van de overheid af. Daarmee komt de financiële positie van alle overheden nu in de komende jaren zwaar onder druk te staan.

Ons uitgangspunt is nog steeds om de robuuste financiële positie van Maasgouw te behouden en daarmee toekomstbesteding te zijn. Echter in het licht van de hierboven genoemde situatie waar alle gemeenten in Nederland zich in bevinden is het aanvaardbaar om de signaleringsfunctie te verlagen en de uitgangspunten te wijzigen naar de landelijke norm.

De volgende belangrijke wijzigingen zijn dan ook in de nieuwe beleidsnota Risicomanagement & weerstandsvermogen opgenomen:

- De signaleringsfunctie van de ratio's van onder de 8 en boven de 4 te wijzigen in onder de 2 en boven de 1.
- De reële hoogte voor de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit te wijzigen in de maximale hoogte van de onbenutte belastingcapaciteit.

Wat betekent dit nu voor onze gemeente?

Het weerstandsvermogen geeft de relatie aan tussen de risico's waar geen maatregelen voor zijn getroffen en de capaciteit die een gemeente heeft om die niet begrote kosten op te vangen. De capaciteit waar een gemeente over beschikt, bestaat uit reserves, de onbenutte belastingcapaciteit en eventuele bezuinigingsmogelijkheden. Let wel, het karakter van deze componenten is verschillend. Zo kunnen reserves slechts eenmalig worden ingezet en kent de belastingcapaciteit een structureel karakter. Daarnaast vormen bezuinigingsmogelijkheden een capaciteit die nog gerealiseerd moet worden.

Het weerstandsvermogen geeft antwoord op de vraag in hoeverre een gemeente in staat is om nog niet afgedekte risico's op te vangen. Dit is dus een belangrijk aandachtspunt voor elke gemeente. Binnen de begroting en het jaarverslag wordt het weerstandsvermogen behandeld in een paragraaf. De paragraaf weerstandsvermogen & risicobeheersing is direct verbonden met alle programma's en de gehele bedrijfsvoering van een gemeente. Doordat zich in alle programma's risico's voordoen, is de paragraaf weerstandsvermogen & risicobeheersing feitelijk een dwarsdoorsnede van de programma's.

Vanaf begrotingsjaar 2021 zullen wij in de 1^e en 2^e Programmarapportage een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, de risico's met incidentele en structurele financiële impact benoemen alsmede een berekening van de weerstandsratio (incidenteel en structureel) opnemen zodat de raad haar kader stellende en controlerende rol ten aanzien van het weerstandsvermogen kan uitoefenen en "de vinger aan de pols kan houden".

Kengetallen/ratio's zijn prima, maar de vraag is natuurlijk ook: wat gebeurt er bij een (dreigende) overschrijding. Vooralsnog zien we de gedefinieerde kengetallen als een 'signaalwaarde'. Er staan geen sancties op het overschrijden van de kengetallen. Echter door 4 keer per jaar de kengetallen met de raad te delen kunnen de uitkomsten er voor zorgen dat er afwegingen plaats zullen gaan vinden ten aanzien van welke (beleids)aanpassingen wenselijk zijn. In bijlage 3 geven wij een samenvattende tabel met onze 'scores' van de afgelopen jaren.

Kanttekeningen:

Er zal altijd een mate van subjectiviteit schuilen in met name tijdens de risicoanalyse waarbij risico's geïdentificeerd en gekwantificeerd worden. De individuele risicoperceptie kan niet uitgesloten worden. Naast risico's met een financieel effect zijn er ook risico's met niet-financiële effecten die niet in beeld worden gebracht (bv. imagoschade, politieke afbreukrisico's). Reden hiervoor is het feit dat kwantificering naar een financieel effect niet mogelijk is. Het toepassen van het risicomanagementproces houdt niet in dat alle risico's in beeld zijn - we lopen als organisatie ook inherente risico's die niet voorzien kunnen worden.

Samenhang met andere Beleidsdocumenten:

In de paragraaf Weerstandsvermogen & risicobeheersing van de begroting en in het jaarverslag komt dit onderwerp uitgebreid aan de orde. Vanaf begrotingsjaar 2021 zullen wij in de 1^e en 2^e Programmarapportage een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, de risico's met incidentele en structurele financiële impact benoemen alsmede een berekening van de weerstandsratio (incidenteel en structureel) opnemen.

Communicatie:

De communicatie is voornamelijk naar de interne bedrijfsvoering gericht. Verder is dit voorstel besproken in de Auditcommissie van 3 december 2020. De commissie kon instemmen met de genoemde wijzigingen.

Financiën

Niet van toepassing.

Planning en uitvoering:

- Behandeling in de commissie op 2 februari 2021.
- Vaststelling beleidsnota Risicomanagement & weerstandsvermogen 2021-2024 in de raadsvergadering op 23 februari 2021.

Bijlagen:

1. Beleidsnota Risicomanagement & weerstandsvermogen 2021-2024 (aangepaste versie)
2. Beleidsnota Risicomanagement & weerstandsvermogen 2021-2024 (definitief)
3. Tabel met kengetallen 2018 t/m 2021

Team: Bestuurszaken, Strategie & Control